

De toegevoegde waarde van schoolcijfers

Thijs Bol

Afdeling Sociologie en Antropologie
Universiteit van Amsterdam

Achtergrond

- Socioloog
- Kritische blog met methodologische kritiek op Dronkers
- Claim: de toegevoegde waarde geeft aan hoe goed scholen het doen, ongeacht hun compositie.
- Deze presentatie
 - De gevoeligheid van toegevoegde-waarde-modellen
 - Hoe kan dit beter? Drie suggesties
 - De rol van wetenschappers

Het model van Dronkers

- Dronkers gebruikt grofweg drie voorspellers:
 1. % gewichtleerlingen (0.3 & 1.2)
 2. Etnische compositie van de school
 3. Sociaal-economische compositie van de (gemiddelde) buurt van alle leerlingen

- Twee kritiekpunten:
 1. Met deze data is de toegevoegde waarde op verschillende manieren te voorspellen.
 2. Beperkingen van de gebruikte data.

Vroomshoop

- Dronkers berekent de toegevoegde waarde voor alle scholen.
- Het effect van de “schoolcijfers” is veel lokaler.
- Met dezelfde data bereken ik de toegevoegde waarde iets anders
 - Ik schat de OLS op een andere manier.

Model Dronkers

1.	Basisschool de Linde	8,8
2.	Basisschool de Schakel	8,1
3.	Basisschool Kennedy	7,9
4.	Oranjeschool	7,6
5.	Basisschool Willibrordus	7,5
6.	Basisschool Nieuwoord	7,3

Model Bol

1.	Basisschool de Schakel	7,7
2.	Basisschool Kennedy	7,6
2.	Oranjeschool	7,6
4.	Basisschool Willibrordus	7,5
5.	Basisschool Nieuwoord	7,4
6.	Basisschool de Linde	7,1

Beperkingen van de data

- Sociaal-economische klasse is indirect gemeten via buurtindicatoren.
 - Vooral hoge sociaal-economische klasse is te beperkt gemeten.
- Gevolg: schoolcijfers deels gebaseerd op compositie en niet kwaliteit van de school.
 - Hoge cijfers voor scholen met kinderen uit hoog milieu.
 - De 10 beste gemeenten.
 - Van deze 10 behoren er 5 tot de 10 rijkste gemeenten in Nederland.

1.	Leeuwarderadeel
2.	Rozendaal
3.	Bussum
4.	Blaricum
5.	Ouder-Amstel
6.	Oegstgeest
7.	Wassenaar
8.	Landsmeer
9.	Gulpen-Wittern
10.	Muiden

Hoe moet het dan wel?

Drie suggesties (1)

1. Alléén toegevoegde waarde modellen met betere data.

- De huidige data die Dronkers gebruikt zijn veel te beperkt.
- Er zijn betere data beschikbaar.
 - Registers/DUO-data.
- Als je het niet goed kan doen, dan doe je het niet.
 - Geen “wetenschappelijk stempel” op speculatie.
 - Dan liever ruwe data.

Drie suggesties (2)

2. Volledige transparantie over wat we laten zien.

(Vooral ook over wat we *niet* laten zien.)

- De resultaten moeten veel voorzichtiger naar buiten worden gebracht.
 - Nuance ontbreekt.
- Toegevoegde waarde kan op verschillende manieren berekend worden.
 - Discussie vooraf, niet achteraf.
- Scholen zijn meer dan hun gemiddelde CITO-score.

Drie suggesties (3)

3. Stop met veel te precieze ranglijstjes.

- De huidige ranglijstjes veronderstellen een mate van precisie die **nooit** gerechtvaardigd is.
- CITO-lijst geeft 1 decimaal achter de komma.
 - Modellen veel te gevoelig, zelfs voor hele cijfers.
- Verdeel scholen in grovere groepen (matig, goed, excellent).
 - Geef duidelijk aan wanneer een school een grensgeval is.

Tot slot

- Schoollijstjes zijn een factor in schoolkeuze (Koning & van der Wiel 2013).
- Wetenschappers moeten handen aan het stuur houden als ze samenwerken met media.
 - Goede data gebruiken.
 - Reëel zijn over wat de lijstjes wel en niet laten zien.
 - Geen onrealistische precisie veronderstellen.
- Alleen dan zijn toegevoegde waarde modellen verantwoord.

Thijs Bol

t.bol@uva.nl / www.thijsbol.com

